

Informasjonspakke til møtet i Europautvalget mandag 28. januar 2013

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget 28.januar 2013. Fra regjeringen møter utenriksminister Espen Barth Eide. Dagsorden for møtet ble sendt Europautvalget 21.januar. Utover oversikten over aktuelle rettsaker for kommende møte i EØS-komiteen, og en kort kommentar til hvert enkelt dagsordenpunkt, mottar Stortinget ingen bakgrunnsinformasjon fra regjeringen knyttet til møtene i Europautvalget. Administrasjonens faggruppe (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonalt sekretariat) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt til enkelte andre aktuelle saker.

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

- Rådskonklusjonene om EFTA-landene 1
- Dublin – konsultasjoner med formannskapet 4
- Arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker 2013 5
- Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter 6
- Jernbanepakke IV 6
- Forbud mot genmodifisert GT73-raps 7
- Kommisjonens forslag til Blueprint for Europes Water 8
- EUs kvotesystem for luftfart - beslutning om å utsette håndhevingen 11
- Fiskeriavtalen med EU for 2013. Utkastproblematikken. 12

Om utvalgte rettsaker i EØS-komiteen:

- Direktiv 2012/6/EU om årsregnskap for mikroforetak 13
- Forordning 307/2012 – tilsetninger i kosttilskudd/næringsmidler 13

Andre aktuelle saker:

- Toll på landbruksvarer/Artikkel 19 14
- Den økonomiske krisen og langtidsbudsjettet 14
- Camerons EU-tale 17
- Revisjon av EUs luftkvalitetspolitikk 18
- Offshore olje og gass 19
- EU og romorganisasjonen ESA - et nytt EU-byrå? 20
- Nye tiltak for å realisere CCS-prosjekter? 21
- Nye retningslinjer for regionalstøtte – differensiert arbeidsgiveravgift 21
- Svar til Europautvalget om det europeiske forskningsområdet ERA 22

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

Rådskonklusjonene om EFTA-landene

Rådet i EU vedtok 20. desember 2012 sine toårlige [konklusjoner om forholdet til EFTA-landene](#). Rådet var svært positivt til Norge, Island og Liechtenstein, med få unntak i saker som sel og ostetoll (Norge), og makrell (Island) og mer kritiske til Sveits. Det gikk langt i å si at den «sveitsiske modellen» har nådd sin grense og ikke lenger er levedyktig som basis for videre integrering av Sveits i det indre marked. Rådskonklusjonene er betraktelig mykere i tonen om EØS-samarbeidet enn det EUs utenrikstjeneste (EEAS) og Europakommisjonen hadde vært i sitt [arbeidsdokument](#) fra 7. desember (se nedenfor).

Rådet understrekte at EØS-avtalen fungerte godt og var viktig for all parter og gikk ikke som arbeidsdokumentet inn på om EU bør ta i bruk strengere tiltak mot EØS EFTA-landene i forbindelse med uløste saker eller forsinkelser. Rådet vil drøfte dette til våren debatt i EFTA-arbeidsgruppen i Rådet. Det ventes også drøftet på EØS-rådet og den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i mai og i møtet mellom Stortingets delegasjon og Europaparlamentet i februar. De forrige Rådskonklusjonene om EØS/EFTA ble vedtatt i desember 2010. Her ba medlemslandene om en evaluering av EØS-avtalen som altså ble presentert 7. desember i år (arbeidsdokumentet).

Rådskonklusjonene om forholdet til EFTA landene – 20. desember 2012

Norge

Relasjonene er preget av tett samarbeid og stabilitet og Norges bidrag til å løse krisen i Europa, bl.a. gjennom IMF, trekkes fram. Samarbeid på sikkerhets- og forsvarsområdet, justisområdet (Schengen og annet), energi-, klima- og miljøområdet, nordområdet, fisk, og gjennom finansieringsordningene framheves spesielt. Rådet beklager at Norge har tatt opp selsaken i WTO og beklager økt toll på visse landbruksprodukter (se egen omtale av tollsaken nedenfor)

EØS

EØS-avtalen fungerer stort sett på en tilfredsstillende måte. Evalueringene av EØS-avtalen (i Norge, planlagt i Liechtenstein, EUs eget arbeidsdokument) er positive. Rådet håper at diskusjonene rundt disse vil bekrefte EØS-avtalens relevans og nytte for alle parter. Det er positivt at EFTA-siden allerede har gjennomført tiltak for å sikre raskere gjennomføring av rettsaker, men mye arbeid gjenstår.

Island og Liechtenstein

Postitiv omtale av Island (unntaket er makrellsaken og noen svakheter på finansområdet som følge av krisen) og Liechtenstein (spesielt framgang på skatteområdet selv om Rådet ønsker mer gjort der).

Sveits

Det er mest omtale av Sveits hvor Rådet også er mest kritiske. Rådet viser til at forhandlingene med Sveits om avtaler om mer adgang til det indre marked har stoppet opp i mangel på institusjonelle løsninger. Den «sveitsiske modellen» (selektive sektoravtaler) har nådd sin grense og må revurderes fordi videre integrering på basis av denne modellen vil true homogeniteten i det indre marked og undergrave EUs relasjoner med EØS EFTA-landene. Det sveitsiske forslaget fra juni 2012 som understreker viktigheten av homogenitetsprinsippet,

er positivt, men Rådet mener det må gjøres mer på det institusjonelle plan for å sikre dette. Dette inkluderer dynamisk innlemmelse av nye rettsakter, overvåking og domstolsprøvelse. Rådet er også kritisk til det de ser på som brudd fra sveitsisk side på avtalen om fri bevegelse av personer. Tross positiv omtale av samarbeid på det utenrikspolitiske området, gir konklusjonene inntrykk av at relasjonene mellom EU og Sveits er inne i en utfordrende periode.

Rådskonklusjonene om forholdet til mikrostatene (Andorra, San Marino, Monaco)

Rådet i EU vedtok også [konklusjoner om de såkalte mikro-statene \(Andorra, Monaco, og San Marino\)](#) 20. desember. Rådet ønsker nærmere integrering av disse landene i det indre marked enten gjennom deltakelse i EØS eller gjennom nye avtaler basert på EØS-modellen. EEAS og Kommisjonen bes fortsette med sin analyse og kontakten med de tre landene. EEAS og Kommisjonen bes også om å lage en rapport før slutten av 2013 om de institusjonelle, politiske og økonomiske implikasjonene ved de to alternativene.

Arbeidsdokumentet fra EEAS og Europakommisjonen

I [arbeidsdokument av 7. desember](#) sier EEAS og Kommisjonen at EØS-avtalen fortsatt fungerer godt og også fremstår som modell for integrering av andre land i det indre marked. Det understrekes at man ønsker å se på forbedringer, *ikke* alternativer til avtalen. Dette er spesielt tydelig i diskusjonen om Sveits og mikrostatene hvor EØS fremsettes som *modell*.

Arbeidsdokumentet sier vurderingen av EØS-relevans er mer krevende bl.a. pga. at pilarstrukturen har forsvunnet. Samtidig har EØS/EFTA ønsket å innlemme rettsakter som EU ikke har vurdert EØS-relevante. Bør EU lage en oversikt over disse, og bedre analysere hvordan EFTA-siden vurderer EØS-relevans mer generelt?

Sen innlemmelse av rettsakter truer homogeniteten i det indre marked. Kommisjonen mener forsinkelsene i stor grad ligger på EFTA-siden (interne uenigheter, behovet for tilpasninger, forsinkelse mht. forfatningsrettslige krav). Selv med visse forbedringer gjenstår mye arbeid. Bruk av «handlingsrommet» oppfattes negativt om det innebærer at EFTA-siden blir selektivt skal velge hvilke rettsakter man ønsker eller ikke. Rådet bes vurdere om EU i større grad bør bruke sanksjoner (artikkel 102 og 103) og at disse i så fall bør treffe så hardt at en slik selektiv strategi ikke lenger er nyttig. Samtidig hevdes det at resultattavlene for det indre marked fra ESA og Kommisjonen er basert på så ulik informasjon at de ikke lenger bør sammenlignes i (offentlige) publikasjoner.

Dokumentet spør om der er behov for en fast, felles tilnærming til EFTA-deltakelse i EU-byråene. Dette er interessant for Norge (og også Island) jf. omtale av utfordringer ved deltakelse i nye EU-tilsyn, særlig i finanssektoren (se omtale nedenfor). Europakommisjonen har ellers også nylig presentert et [nytt veikart for reform av EU-byråene](#) hvor de foreslår å bedre effektiviteten og ansvarligheten til byråene, og innføre en felles modell for sammensetning av styrene.

EEAS og Kommisjonen mener i prinsippet at ESA burde ha mer makt, for bedre å reflektere Kommisjonens ansvarsområder som overvåker. De viser også til at Kommisjonen er ansvarlig overfor Europaparlamentet men at noe tilsvarende ikke er tilfelle for ESA [som en kommentar her kan man vel kanskje hevde at Kommisjonen er mer ansvarlig overfor Europaparlamentet som lovgiver enn som overvåker].

Andre punkter i dokumentet:

- Misnøye med manglende liberalisering av handel med landbruksprodukter (Artikkel 19 og protokoll 3).
- Drøfting av om EU bør ha en mer permanent løsning for beregning av EFTA-bidrag under finansieringsordningene.
- anbefaler økt involvering av arbeidslivets parter i EØS-samarbeidet.
- Skeptisk til en overordnet samarbeidsavtale som dekker dagens avtaler, men inviterer allikevel Rådet til å diskutere dette videre
- Mener de EØS bør være en modell for videre integrering i det indre marked for mikrostatene (enten ved at disse blir med i EØS eller at avtalene med disse landene bygger på EØS-modellen).

Dublin – konsultasjoner med formannskapet

Irland har formannskapet denne våren. Vekst, økonomisk stabilitet og arbeidsplasser er sentrale [prioriteringer](#). Da programmet ble presenterte i Europaparlamentet 16. januar ble tiltak mot ungdomsarbeidsledigheten, inkludert bruk av [ungdomsgarantien](#), trukket fram, sammen med etablering av en [bankunion og en enighet om EUs langtidsbudsjett](#).

Utenriksminister Espen Barth Eide var første gjest hos det irske formannskapet, og understreket behovet om å være raskt ute for å fremme norske interesser.

Hvordan Norge skal forholde seg til det nye felles banktilsynet var tema under samtalen i Irland. Utenriksminister Eide sa til [NTB](#) at EFTA-landene enten kan vurdere å delta i den nye tilsynsordningen, eller å etablere en lik ordning i EFTA, som innholdsmessig vil bety det samme. Eide understreket at det verken pågår forhandlinger eller finnes svar på dette nå. Europakommisjonen antas å legge fram et forslag til lovgivning om felles banktilsyn før sommeren.

EUs to rapporter om Norge og EØS-avtalen (se forrige sak) var et viktig tema. «Vi mener EØS-avtalen i all hovedsak fungerer godt, og er glad for at både Rådet og Kommisjonen også sier det», sa utenriksministeren til NTB, og understreket at man fra norsk side nå vil arbeide målrettet for å sikre rask implementering av EUs direktiver. Samtidig presiserte han at handlingsrommet ikke betyr å unngå å implementere en EU-rettsakt, men at det først og fremst er et spørsmål om hvordan man kan påvirke i prosessen fram mot en beslutning.

[Irish Times](#) trekker fram utenriksminister Eide sine uttalelser om Storbritannia og EU, hvor han blant annet sa at «a country that is a member, that is considering alternative options, they should also look at the potential downsides of the absence of political access» og at fordelene EØS-avtalen gir Norge er tilgang til markedet, men at det er problematisk fra et demokratisk perspektiv.

Samtaler med energikomiteen i det irske parlamentet sto også på programmet. Komiteen er interessert i de norske erfaringene med oljeutvinning og spesielt den norske skattemodellen.

Modernisering av personvernlovgivningen står høyt på den irske agendaen. Det samme gjelder fiskerireformen. Irland har også signalisert av de ønsker å fremme frihandelsavtaler med tredjeland. Viktige områder for det indre marked er den digitale økonomien og

Connecting Europe Facility, et rammeverk for finansiering av infrastruktur innenfor energi, transport og telekommunikasjon. På energiområdet blir det lagt vekt på gjennomføringen av et indre energimarked, forsyningssikkerhet og fornybar energi. [Reform av Schengen-samarbeidet](#) er blant sakene som er til behandling i justis- og innenriksrådet, men saken kan få liten oppmerksomhet fra et formannskapsland som ikke er med i Schengen og heller ikke deltar fullt ut i EUs justis- og innenrikssamarbeid.

[Finansminister Sigbjørn Johnsen har også vært i Irland](#). Det indre markedet for finansielle tjenester, bankunion, nye kapitalkrav og innskuddsgaranti var blant temaene som ble diskutert med den irske finansministeren.

Det er planlagt en rekke EU-møter i Dublin i vår, inkludert [åtte parlamentariske møter](#). Norge er invitert til de to møtene for hhv. leder og medlemmer av europautvalg fra nasjonale parlament (COSAC) og er også observatør til den nye konferansen for overvåking av utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikken. Det vurderes om det skal bes om invitasjon til andre av møtene.

Arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker 2013

Arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker skal tydeleggjere prioriteringene til regjeringa innanfor EØS, justis- og innenriksområdet og den felles utanriks- og sikkerheitspolitikken.

Regjeringa ønskjer å vidareutvikla arbeidsprogrammet til å vera eit strategisk verktøy for å sikra norske målsetjingar i europapolitikken, og er eitt av fleire prioriterte område i [stortingsmeldinga om Noregs avtalar med EU](#). Dokumentet skal gi ein meir omfattande gjennomgang av initiativ og enkeltsaker som er spesielt viktige for Noreg på EUs dagsorden. «Vi skal være tidlig ute, ha klare prioriteringer og drive aktiv påvirkning for å fremme norske interesser», var også den klare beskjeden frå utanriksminister Espen Barth Eide då [meldinga blei lagt fram i haust](#).

Regjeringa har ikkje lagt fram slikt arbeidsprogram sidan [2011](#), men varslar at arbeidsprogrammet for 2013 blir lagt fram om kort tid.

Utanriksdepartementet sendte i desember ei oversikt til Stortinget over [EØS-relevante EU-forslag](#), og internasjonalt sekretariat trekte fram nokre av forslaga som kan vera av spesiell interesse:

- Forslag om handhevingsdirektiv til utsendingsdirektivet (side 12)
- Forslag til direktiv om alternativ tvisteløysing i forbrukarsaker (side 13), online-system for tvisteløysing i forbrukarsaker (side 15) og rammeprogram for forbrukarpolitikk 2014-2020 (side 16)
- Endringar i reglane for offentlege innkjøp (side 20)
- Endringar i innskotsgarantiordninga (side 26) og grensekryssande krisehandtering i banksektoren (side 28)
- Forslag til generell forordning om personvern (side 82)
- Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjonar (side 91)
- Endring i forordning om etablering av Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi (side 94)
- Forslag til nye rammeprogram: Erasmus for all (side 95) og Horisont 2020 (side 98)

- Muleg forslag om å utvida EUs kvotesystem til å inkludera internasjonal skipsfart (side 114)
- Forslag om reglar for å gi medlemsland mulegheit til å forby dyrking av godkjente GMO på sitt territorium (side 115)
- Forslag til oppretting av eit program for miljø- og klimainnsats (LIFE) (side 125)
- Retningslinjer for utbygging av transeuropeiske transportnett (side 176)
- Revisjon av datalagringsdirektivet (side 225)

Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

EFTAs overvåkingsorgan ESA har avsluttet saken om forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. I [brevet fra ESA](#) vises det til at Norge har gjort enkelte endringer i forskriften og at flere områder i arbeidslivet dekkes av allmenngjorte tariffavtaler. Imidlertid påpeker ESA at saken, eller en lignende sak kan åpnes i framtiden dersom det kommer fram ny informasjon, nye klager eller at det skjer en utvikling av EU- eller EØS-retten, for eksempel i EU-domstolen.

ESA åpnet saken i 2008, og den har vært oppe i Europautvalget flere ganger. Forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter gjennomfører ILO-konvensjon 94 i norsk rett. EFTAs overvåkingsorgan ESA har ment at den er i strid med utsendingsdirektivet.

[FriFagbevegelse](#) skriver at ESAs vedtak betyr en seier for regjeringen gjennom aktiv bruk av «handlingsrommet».

Spørsmålet er også aktuelt i forbindelse med forhandlingene i Rådet og Europaparlamentet om nye anskaffelsesdirektiver. I [møtet i Europautvalget 3. desember i fjor](#) sa utenriksminister Espen Barth Eide at spørsmålet om arbeidsklausuler er et vanskelig tema, og at «Regjeringen mener at det må gjøres klart i anskaffelsesdirektivet at alle medlemslandene kan gjennomføre kravene som følger av ILO-konvensjon nr. 94 i medhold av EU/EØS-retten». Han viste til at det pågår et aktivt påvirkningsarbeid overfor EU. (For mer informasjon om forslagene, se [Informasjonspakken](#) til Europautvalget 3. desember 2012).

[Indre markedskomiteen \(IMCO\)](#) i Europaparlamentet stemmer over endringer av anskaffelsesdirektivet 24. januar. Det er ventet at det blir flertall for at det skal tas sosiale hensyn i forbindelse med offentlige anskaffelse, og at det åpnes for at medlemsland kan gjøre underleverandører ansvarlig for den neste i kjeden og at underleverandører skal leve opp til kravene i direktivet. Det vil i tilfelle bety et vedtak som går i retning av de norske innspillene.

Det er foreløpig ikke avklart om vedtaket i komiteen skal være utgangspunkt for forhandlinger med Rådet, eller om saken først skal behandles i plenum, noe som kan gi Parlamentet en sterkere forhandlingsposisjon.

Jernbanepakke IV

Det er fortsatt strid om Europakommisjonens kommende forslag til EUs fjerde jernbanepakke. Det er derfor usikkert når Kommisjonen vil legge fram sitt forslag til ny jernbanepakke.

[Pakken omfatter minst tre svært kontroversielle forslag:](#)

- Åpne nasjonal jernbanetrafikk for konkurranse.

- Obligatorisk bruk av anbud ved offentlige kjøpskontrakter om persontransporttjenester på jernbane og avvikling av direkte tildeling.
- Fullstendig skille mellom transportselskaper og infrastrukturforvalter.

Forslaget om fullstendig vertikalt skille mellom togselskap og infrastrukturforvalter møter sterk motstand fra blant andre Tyskland og Frankrike. Ifølge Europolitics har direktøren for Deutsche Bahn truet med sin avgang dersom forslaget blir gjennomført. Ryktet forteller at Tysklands kansler Angela Merkel har bedt Kommissjonens president José Manuel Barroso om å utsette forslaget til det er funnet løsninger som er mer akseptable for Tyskland. Den franske regjeringen har nylig lagt fram en reform av det franske statseide jernbaneselskapet SNCF som, ifølge Europolitics, [ikke vil være i tråd med et slikt skille mellom operatør og infrastruktur](#).

Kommisæren for det indre markedet Michel Barnier har også advart mot forslaget. Han mener telekommunikasjonsmarkedet og elektrisitetsmarkedet viser at det er mulig å få effektiv konkurranse uten et slikt fullstendig skille mellom operatør og infrastruktur. Ifølge Barnier vil et slikt skille også medføre betydelige økonomiske kostnader for medlemslandene som allerede har finansielle problemer. Den tyske energikommisæren Günther Oettinger og andre kommisærer har også advart mot krav om en fullstendig frikobling (en «ekstrem» løsning), og ifølge Europolitics argumentert for fordelene ved integrerte løsninger og synergieffekter mellom togdrift og forvaltning av jernbanenettet. Samtidig har Kommissjonen tidligere vært tydelige på at et fullstendig skille mellom togselskap og infrastrukturforvaltning er den beste og rimeligste måten å unngå interessekonflikter, kryssubsidiering og sikre tilgang til jernbanenettet for nye operatører.

På den andre siden mener aktører som den europeiske organisasjonen for godstogoperatører (ERFA), at nye utsettelse av den fjerde jernbanepakken er uakseptabelt, og at det er udemokratisk at Deutsche Bahn skal ha veto på prosessen. ERFA mener motstanderne mot forslagene i pakken vil utsette saken så lenge som mulig, slik at det sittende Europaparlamentet ikke skal ha mulighet til å vedta den innen valget i 2014.

Ifølge samferdselsråd Olav Grimsbo ved EU-delegasjon, vil [jernbanepakken ha betydning for norsk politikk](#), bl.a. når det gjelder «NSBs enerett på lønnsomme strekninger, obligatorisk bruk av anbud, og norsk deltakelse i det europeiske jernbanebyrået ERA som vil få utvidede fullmakter.» [Ifølge Jernbanetilsynet kan ERA få en overnasjonal rolle](#) med å gi tillatelse til kjøretøy og sikkerhets sertifikat til jernbaneforetak, samt føre tilsyn med nasjonale sikkerhetsmyndigheter.

I et møte med den irske transportministeren, uttalte samferdselsminister Marit Arnstad at [hun er skeptisk til å liberalisere togtransporten](#). Arnstad mener det er viktig å fremme norske argumenter tidlig i prosessen.

Forbud mot genmodifisert GT73-raps

EUs direktiv 2001/18/EF om utsetting av genmodifiserte organismer (GMO) i miljøet åpner for at medlemslandene kan nekte autorisasjon av GMO på bakgrunn av nasjonale risikoanalyser. I den norske tilpasningsteksten til direktivet følger det at Norge på gitte vilkår kan forby GMO. Det heter videre at den norske regjeringen umiddelbart skal underrette de

øvrige avtalepartene gjennom EØS-komiteen om sin beslutning. Regjeringen meddelte i januar EØS-komiteen om forbudet mot genmodifisert oljeraps GT73 i Norge.

Dersom et land nekter godkjenning av et GMO for dyrking, skal dette notifiseres til Kommisjonen. Kommisjonen vil da normalt konsultere EUs byrå for næringsmiddeltrygghet (EFSA). Basert på EFSA's vurdering av den nasjonale risikoanalysen, bestemmer Kommisjonen sin holdning.

Det er ulik holdning til GMO i EU. Flere medlemsland har vedtatt tilsvarende forbud som i Norge. EFSA har konkludert med at det ikke finnes vitenskapelig begrunnelse for å nekte autorisasjon. Dette gjør det vanskelig å forsvare avgjørelsene bl.a. overfor Verdens handelsorganisasjon (WTO). Samtidig har det vært politisk vanskelig for Kommisjonen å tvinge medlemsland til å godkjenne dyrking av GMO. Det har derfor vært drøftet å endre regelverket slik at man kan nekte autorisasjon med andre begrunnelser (bl.a. etikk) enn en risikoanalyse. Målet er å sikre at nasjonale forbud ikke forstyrrer handelen i det indre marked og at man ikke begrunner et forbud i forhold som ikke er WTO-kompatible.

Et forslag til en konkret liste med gyldige grunner til å forby dyrking, ble lagt fram av Kommisjonen for tre år siden og har vært drøftet i Rådet. Det er imidlertid stor avstand mellom land som vil ha en liberal tilnærming og de som er generelt skeptiske til GMO-dyrking. Det er derfor ennå ikke oppnådd enighet, jf. [konklusjonen fra miljøvernrådsmøte i desember 2010](#) som illustrerer avstanden.

Kommisjonen vil [ikke gi grønt lys til noen nye GMO](#) før det er enighet om reglene for å fatte nasjonale forbud.

[Regjeringen har følgende kommentar til den videre behandlingen av det norske forbudet:](#)
«Ved uenighet kommer avtalens bestemmelser om tvisteløsning til anvendelse, jf. artikkel 111 og 114. EU og EØS/EFTA-landene kan be om konsultasjoner i EØS-komiteen og eventuelt komme med mottiltak. Foreløpig har ikke disse bestemmelsene blitt benyttet, og det er uavklart hva et slikt mottiltak vil kunne gå ut på. Eventuelle konsultasjoner i EØS-komiteen vil bære preg av de politiske styrkeforholdene blant avtalepartene. Kommisjonen har hittil ikke reagert på norske forbud, sannsynligvis fordi GMO-spørsmål også er kontroversielle i EU. Det er derfor vanskelig å si noe sikkert om, eller når, EU eventuelt vil ta opp norske forbud.»

Kommisjonens forslag til Blueprint for Europas Water - Ny strategi for EUs vannressurser

Europaparlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastleggelse av en ramme for Fellesskapets vannpolitiske foranstaltninger satte som mål at alle vannressurser i EU skal ha god kvalitet innen 2015. [Ifølge miljøkommissær Janez Potočnik vil nær halvparten - 47 prosent - av vannressursene ikke nå målet om god kvalitet](#) hvis dagens utvikling fortsetter. Kommisjonen mener derfor det er nødvendig å trappe opp arbeidet for økt vannkvalitet i EU, og la derfor fram en [ny strategi for EUs vannpolitikk 14. november 2012](#) – *A Blueprint to safeguard Europe's Water Resources*.

Rammedirektivet for vann er EØS-relevant og er innført i norsk lovverk gjennom [vannforskriften](#).

Den nye strategien har fokus på tre hovedområder:

- Bedre gjennomføring av EUs nåværende vannpolitikk og utnytte mulighetene i gjeldende lover fullt ut. Det kan f.eks. skje ved økt bruk av forurenser skal betale-prinsippet gjennom forbruksmåling og prissetting.
- Integreere målene for vannpolitikken i andre relevante politikkområder som landbruk, fiskeri, fornybar energi, transport utjevnings- og strukturfondene.
- Utfylle hullene i gjeldende regelverk, spesielt for å få mer effektiv utnyttelse av vannressursene.

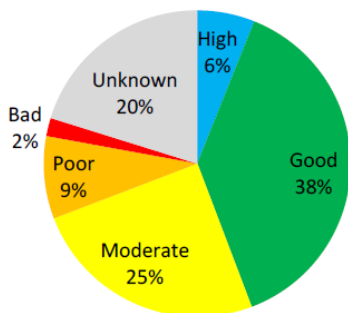
Strategien skal ikke gi en løsning for alle, men skal fungere som en verktøykasse for medlemslandene. Europakommisjonen knytter den nye vannstrategien til [EUs 2020 strategi](#) og til [Veikartet for ressurreffektivitet](#). Samtidig har vannstrategien fokus fram mot 2050, og skal sette rammene for EUs langsiktige vannpolitikk.

Ifølge en [rapport fra miljørådene ved EU-delegasjonen](#) ble vannstrategien godt mottatt av Miljørådet i desember 2012. Som en del av arbeidet med den nye vannstrategien har Kommisjonen analysert [EU-landenes og Norges implementering av vanndirektivet](#). Ifølge miljørådene fikk Norge både ros og innspill om forbedringspunkter.

Ifølge [Kommisjonens analyse av norsk vannforvaltning](#) vil en stor andel av norske vannressurser ikke innfri kravet om god vannkvalitet innen 2015.

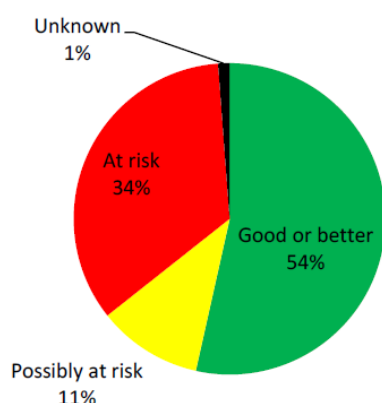
Figur 1: Status for overflatevann i Norge 2012

Status of surface water 2012

Figur 2: Status for overflatevann i Norge 2021

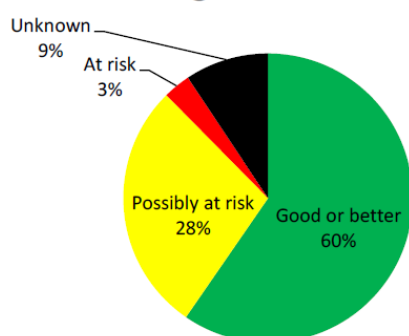
Status of surface waters 2021

Kommisjonen understreker at sammenligning mellom 2012 og 2021 må gjøres med forbehold.

Figur 3: Status for grunnvann i Norge 2021

Status of groundwaters 2021

Framskrivningene av vannkvaliteten i 2021 er knyttet til om målet om god vannkvalitet nås, ikke om vannkvaliteten er moderat eller dårlig. Kommisjonens framstilling antyder uansett at Norge ikke uten videre vil nå målet om god vannkvalitet.

Kommisjonen anbefaler at Norge gjennomfører tiltak for å forbedre overvåkingen og tilsynet av vannkvaliteten både for overflatevann og grunnvann. Kommisjonen finner ingen klare bevis for at det er innført miljøkvalitetsmål EQS i tråd med direktivet for miljøkvalitetsstandarder (2008/105/EC). Norge må tydeligere klargjøre hvordan eksisterende og nye vassdragsreguleringer er i tråd med direktivet. Kommisjonen peker videre på en rekke punkter som må forbedres i forvaltningsplanene for de norske vannregionene.

[Norge har blitt klaget inn for EFTAs overvåkingsorgan ESA](#) av en rekke kraftkommuner, elveeierlag og organisasjoner, som mener at manglende innføring av miljøkrav for gamle vannkraftanlegg er i strid med vanddirektivet. [I svarbrevet til ESA peker Miljødepartementet](#) på at Norge, i tillegg til krav om å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag, også er forpliktet gjennom fornybardirektivet til å øke produksjonen av fornybar kraft. Vannføring er sentralt i saken og departementet skriver at: «I prioriterte regulerte vassdrag der økt vannføring vurderes å ikke gi vesentlig negativ effekt på energiproduksjonen, vil miljømålene

kunne inkludere tiltak som forutsetter vilkårsrevisjon». Det norske svaret vil danne grunnlag for om ESA bestemmer seg for å åpne en formell sak mot Norge.

EUs kvotesystem for luftfart - beslutning om å utsette håndhevingen

Europakommisjonen foreslo i november 2012 at det blir fattet et vedtak om å [utsette bruken av sanksjoner](#) mot flyselskaper som ikke innfrir EUs direktiv om utslippskvoter. Det betyr i praksis at internasjonal luftfart til og fra flyplasser utenfor EU/EØS inntil videre ikke vil bli inkludert i EUs handelssystem for utslippskvoter - ETS.

Dette skjer ifølge Kommisjonen fordi [den internasjonale luftfartsorganisasjonen ICAO har gjort fremskritt i](#) utarbeidingen av et globalt kvotehandelssystem – eller et globalt markedsbasert virkemiddel – *market-based measure MBM* som det blir kalt. Kommisjonen mener et slikt globalt system vil være å foretrekke framfor et ensidig tiltak fra EU, og vil bidra til det videre arbeidet med å etablere et slikt globalt system.

ICAO skal ha generalforsamling i september 2013, og Kommisjonen forventer at det blir enighet om et globalt MBM-system på dette møtet. Kommisjonens initiativ blir [godt mottatt av ICAO](#).

Kommisjonen vil legge til rette for at Europaparlamentet og Rådet kan vedta forslaget i løpet av april 2013.

[Klimakommisær Connie Hedegaard begrunnet vedtaket](#) slik:

«The EU has always been very clear: nobody wants an international framework tackling CO2-emissions from aviation more than we do. Our EU legislation is not standing in the way of this. On the contrary, our regulatory scheme was adopted after having waited many years for ICAO to progress. Now it seems that because of some countries' dislike of our scheme many countries are prepared to move in ICAO, and even to move towards a Market Based Mechanism (MBM) at global level.

Very good news came from the ICAO Council last Friday. Among other things, it was agreed that:

- A high level policy group will be set up shortly
- Options for a regulatory MBM will have to be reduced from three to one.
- And there is an explicit reference to the global MBM that the world now needs to agree on.

In short, finally we have a chance to get an international regulation on emissions from aviation. This is a long sought for opportunity that we must use. This is progress! But actually to get there, a lot of tough negotiations lie ahead of us. In order create a positive atmosphere around these negotiations, I've just recommended in a telephone conference with the 27 Member States that the EU "stops the clock" when it comes to enforcement of the inclusion of aviation in the EU ETS to and from non-European countries until after the ICAO General Assembly next autumn.

But let me be very clear: if this exercise does not deliver – and I hope it does, then needless to say we are back to where we are today with the EU ETS. Automatically.

So we are creating this window of opportunity, this great chance. I can only recommend to all Parties to engage urgently in taking this issue forward. Now it is the time for paving the way for strong decisions to be taken by the next ICAO General Assembly. The European Union will engage fully and will work closely with the ICAO leadership. We are convinced others will do as well».

Fiskeriavtalen med EU for 2013. Utkastproblematikken.

Norge og EU har blitt enige om fiskekvoter og utveksling av gjensidige fiskemuligheter i Nordsjøen og Skagerrak i 2013. Forhandlingene om kvoter for nordsjøtorsken var det som tok lengst tid. Europakommisjonen hadde i utgangspunktet foreslått 20 prosent reduksjon, mens forhandlingene endte med at man beholdt samme kvote som i 2012.

Utkast er sentral i den delen av avtalen som gjelder torskeknoten. EU mener at en reduksjon av torskeknoten vil ha ført til økt utkast, i stedet for en reduksjon i den totale fangsten. Norge peker på at utkast er hovedgrunnen til det dårlige resultatet for forvaltningsplanen for torsk, men i lys av EUs innsats for å få på plass et utkastforbud i forbindelse med reformen av EUs fiskeripolitikk, så godtar Norge at man fortsetter som i 2012. (Se [punkt 5.4 i avtalen og punkt 12](#) om utkastproblematikken generelt).

[Den britiske fiskeriministeren, Richard Benyon, sier at avtalen er svært positiv](#), og trekker spesielt fram torskeknoten: «I've made it very clear on a number of occasions that the Cod Recovery Plan has failed to deliver. Now we have a chance to turn this around. This year our fishermen won't have to discard as many fish».

[Pressemeldingen fra Fiskeri- og kystdepartementet](#) omtaler utkast og trekker fram enigheten om å sette ned en arbeidsgruppe som skal samle og systematisere utviklingen av mer selektive fiskeredskaper (se [vedlegg VIII til avtalen](#)).

[Fiskerikomiteen i Europaparlamentet \(PECH\) vedtok 18. desember](#) rapporten om reform av EUs fiskeripolitikk. Flertallet går inn for et gradvis forbud mot utkast av fisk og at det skal innføres et juridisk krav om å stoppe overfiske. Plenumsbehandlingen er satt til februar. Det irske formannskapet håper å kunne oppnå enighet mellom Rådet og Parlamentet om alle de sentrale delene av fiskerireformen i løpet av våren. Utkast, regionalisering og beregning av maksimal, bærekraftig fangst er ventet å bli de sentrale temaene i drøftingene.

Norges avtale med EU omfatter også kvotebytte. Byttebalansen er en utfordring, spesielt for den rekordhøye torskeknoten i Barentshavet. Det var vanskelig å finne tilstrekkelige og reelle kvoter i EU-farvann som er av interesse for norske fiskere. «Vi har likevel klart å finne en akseptabel balanse», [sier fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen](#).

Makrellkvoten for 2013 er redusert. Den norske kvoten er 153 597 tonn og EUs kvote er 336 285 tonn. [Den islandske fiskeriministeren sa følgene om avtalen](#): «It is with disappointment that we now learn that the EU and Norway have again claimed 90 percent of the scientifically recommended 2013 total mackerel catch, leaving only 10 percent for the other Coastal States». [Ifølge Europolitics vil makrell være et tema](#) når EUs fiskeriministre møtes 28. januar. Da Irland presenterte sine prioritinger i Europaparlamentets fiskerikomite (PECH) 22. januar, var det en del medlemmer som etterlyste at Kommisjonen skulle ta i bruk sanksjonsmulighetene overfor Island og Færøyene.

[EU-kommissær Maria Damanaki omtalte forvaltning av fiskebestanden i Arktis](#) i sin tale under Arctic Frontiers i Tromsø i forrige uke: «... a regulatory framework should be established to guarantee the conservation and appropriate management of fish stocks», sa Damanaki og stilte spørsmål om man bør benytte dagens «Regional Fisheries Management Organisations or do we need to create a new structure to deal with the challenges».

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen

Direktiv 2012/6/EU om årsregnskap for mikroforetak

«Ingen av beslutningene vil måtte tas med forbehold om Stortingets samtykke», står det i [Utenriksdepartementets brev til dagens møte i Europautvalget](#). Men direktiv 2012/6/EU vil kreve endring av regnskapsloven dersom det gjennomføres. Regjeringen skriver i [omtalen av direktivet](#) (side 16) at det «vil være nødvendig med en nærmere vurdering» av om direktivet skal gjennomføres. Dersom et direktiv krever en lovendring, er det vanlig at vedtaket i EØS-komiteen gjøres med forbehold om Stortingets samtykke.

[Direktivet](#) handler om at såkalte mikroforetak kan bli unntatt for plikten til å utarbeide årsregnskap. Det er opp til det enkelte EØS-landet å bestemme om unntaket er ønskelig ut fra nasjonale hensyn. Regjeringen har, som nevnt ovenfor, ikke tatt stilling til om Norge vil gjennomføre regelendringer.

Formålet med direktivet er å redusere de administrative byrdene for mikroforetak, som defineres ved at de oppfyller to av disse tre kravene:

- Omsetning under 700 000 euro.
- Balansesum under 350 000 euro.
- Gjennomsnittlig antall ansatte er 10 eller lavere

Revisorforeningen og NHO mener at direktivet vil kunne bety forenklinger for anslagsvis 100 000 norske bedrifter, og en innsparing på flere hundre millioner kroner årlig. I et brev til Finansdepartementet i juni 2012 [ber de regjeringen om raskt å sette ned et lovutvalg](#) som kan vurdere lovendringer.

Forordning 307/2012 – tilsetninger i kosttilskudd/næringsmidler

[Forordningen](#) gjennomfører artikkel 8 i berikingsforordningen, og gir regler for å begrense bruk av stoffer som koffein, antioksidanter, aminosyrer, fettsyrer og planteekstrakter i næringsmidler.

Mens berikingsforordningen lister opp vitaminer og mineraler som det er tillatt å tilsette (positivliste), er det en såkalt negativliste som gjelder for disse «andre stoffene», hvor stoffer som er forbudt eller hvor det er begrensninger listes. Gjennomføringsforordningen stiller høye krav til blant annet dokumentasjon og per mai 2012 var det ikke oppført noen stoffer på listen.

For stoffer som ikke er oppført på negativlisten kan man fastsette nasjonale regelverk. Flere EU-land, blant annet Danmark, har fastsatt nasjonale regelverk. [Danmark fikk i 2011 godkjent et regelverk som omfatter 23 lovlige stoffer med kriterier for bruk.](#)

I [informasjonen til Europautvalget](#) (side 28) står det at Mattilsynet har fått tilslutning fra helse- og omsorgsdepartementet til å vurdere om bruk av «andre stoffer» i kosttilskudd/næringsmidler bør reguleres nasjonalt. og tilsynet jobber med en utredning.

Andre aktuelle saker:

Toll på landbruksvarer/Artikkel 19

Tollsaken bør drøftes av Europaparlamentet og Kommisjonen må komme med mottiltak. Det sa [fire EPP-medlemmer i Europaparlamentet på en pressekonferanse](#) i Strasbourg 16. januar. Dette forslag ble drøftet på et internt møte i utenrikshandelskomiteen 23. januar, men da arbeidet med informasjonspakken ble avsluttet, var ikke resultatet av møtet kjent ennå.

[Sveriges jordbruksverk har beregnet et tap på 100 millioner](#) kroner som følge av endringene. Dette [avvises av Landbruks- og matdepartementet](#). «EU-parlamentarikarane etterspør straffetiltak. Eg skjønner at den norske regjeringa ikkje kjem til å snu, for det har dei gjort klart i budsjettet, men vi som næringspolitikarar må ta stilling til og vere i beredskap for kva som kan dukke opp av mottiltak» [seier næringspolitisk talsperson i Høyre Svein Flåtten til Nationen](#) 18. januar.

Norges ambassadør til EU redegjorde for saken i utenrikshandelskomiteen 27. november. EUs eksport av landbruksprodukter til Norge har økt med 150 % fra 2000 og til i dag. Det viser at Norge ikke er proteksjonistisk sa han da. I møtet utelukket ikke Kommisjonen «legale tiltak», og sa ikke noe om hva det eventuelt ville innebære. Medlemmer i Europaparlamentet har engasjert seg i saken tidligere, bl.a. gjennom [spørsmål til Kommisjonen](#). Den har også vært tatt opp med norske regjeringsmedlemmer. Se [informasjonspakken](#) til møtet i Europautvalget 3. desember 2012.

Tollsaken har ved flere anledninger blitt [debattert i Stortingets spørretime](#), og i et [skriftlig spørsmål](#) til landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum.

Den økonomiske krisen og langtidsbudsjettet

Langtidsbudsjettet 2014-2020 tema på toppmøtet 7.-8. februar.

EUs stats- og regjeringssjefer møtes til toppmøte 7. – 8. februar for å drøfte [langtidsbudsjettet for 2014-2020](#). EU-landene ble ikke enige om budsjett på toppmøtet i november, og det ble ikke drøftet på toppmøtet i desember.

Etter lang tids diskusjon ble medlemslandene og Europaparlamentet [enige om salderingen av budsjettet for 2012 og budsjettet for 2013](#) i desember. Enigheten innebar en samlet økning på 6 milliarder euro fordelt på 2012 og 2013.

Enighet om langtidsbudsjettet er lengre unna. Europakommisjonens opprinnelige forslag til langtidsbudsjett (Multiannual Financial Framework, MFF) var på litt over 1 000 milliarder euro regnet i 2011-priser. Det svarer til noe over 1 prosent av bruttonasjonalinntektene i EU-landene, og er en reell økning på 5 prosent sammenlignet med 2007-2013-budsjettet. Kommisjonen hevdet at dette måtte til for å kunne nå målene i Europa 2020-strategien. De fleste landene i Øst-Europa, Hellas og Spania stilte seg bak dette.

Flere land har signalisert at budsjettet burde kuttes, blant annet fordi mange medlemsland har måttet kutte drastisk i egne budsjetter. Formannskapslandet Kypros la fram et forslag som reduserte det opprinnelige forslaget med 50 milliarder euro i fjor. Det tilsvarer 5 prosent kutt fra Kommisjonens forslag og betyr et budsjett på dagens nivå uten reell vekst.

Men [hvor i budsjettet skal det kuttes](#)? Frankrike, Spania, Italia, Irland og Polen ønsker at støtten til landbruket, den største posten i EU-budsjettet, opprettholdes. Sverige vurderte både kutt og omfordeling her. Tyskland ønsket å flytte midler til innovasjon og forskning. Storbritannia ville fryse budsjettet på 2011-nivå. [Nederland](#) har flagget at en økning tilsvarende inflasjonen er akseptabel, men ikke noe mer. [Storbritannia](#) har tatt til orde for at tildeling av midler fra [strukturfondene](#), opprettet for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller i EU, bør endres. Fondene er nest største post i EU-budsjettet. Spesielt midler fra regionalfondet bør omfordeles, for å komme de fattigste landene til gode.

Sverige er det landet som [betaler mest pr innbygger](#), og det lå an til en økning i utkastet til langtidsbudsjett. EU-minister Birgitta Ohlsson sa i fjor at hun ikke vil utelukke et svensk veto. Europolitics har en [oversikt over netto bidragsytere og netto mottakere](#). Folketingets EU-opplysning har beskrevet [rabattordningene i EU](#).

Europaparlamentet har i utgangspunktet ønsket økt budsjett bl.a. for å sikre ny vekst og sysselsettingen, men har senere kommet med uttalelser som tyder på at også Europaparlamentet forstår at en økning av budsjettet er urealistisk i dagens økonomiske situasjon. Europaparlamentet må samtykke til rammen for totalbudsjettet før den vedtas av Rådet, men det er medbestemmelse mellom Parlamentet og Rådet på de 70 rettsaktene knyttet til bl.a. programsamarbeid, landbruks- og utjevningsspolitikk.

For Norge er en mulig økning i EFTA- og EØS-kontingentene den mest direkte økonomiske virkningen, ifølge [Europaportalen](#). Den delen av budsjettet som omhandler [rammeverket Horisont 2020 for forskning og innovasjon](#) er også viktig. Norge har deltatt i forsknings- og innovasjonsprogrammet i over 20 år, men kan først slutte seg formelt til neste del av programmet etter at langtidsbudsjettet er vedtatt.

Skatt for finanstransaksjoner

«Vi er for prinsippet om en internasjonal skatt på finanstransaksjoner. Når våre viktigste handelspartnere nå går inn for dette, taler det for at også Norge kommer på banen». Det [uttalte Arbeiderpartiets finanspolitiske talsperson, Marianne Martinsen](#), til NRK 23. januar. Høyres finanspolitiske talsperson Jan Tore Sanner uttrykker skepsis til forslaget. Uttalelsene kom etter at det ble kjent at [finansministrene i EU ga klarsignal](#) til at 11 EU-land kan gå videre med å arbeide for å innføre en slik skatt gjennom såkalt forsterket samarbeid. Kommisjonen vil nå

utarbeide et forslag som må vedtas enstemmig av de 11 landene. Tyskland og Frankrike er blant landene som deltar i samarbeidet, mens Danmark, Finland, Storbritannia og Sverige ikke ønsker en slik skatt.

Ny leder for Eurogruppen

EUs finansministre ble 21. januar [enige om å velge Jeroen Dijsselbloem til ny leder for eurogruppa](#). Dijsselbloem har vært finansminister i Nederland siden november i fjor. Han etterfølger Luxembourgs statsminister Jean-Claude Juncker, som har ledet gruppen siden den ble etablert i 2005. Eurogruppen har ansvar for den politiske styringen av euroen og består av finansministrene fra eurosone-landene. Gruppen møtes i forkant av de ordinære rådsmøtene der alle finansministrene deltar. I [et brev i forbindelse med nominasjonen](#) skriver Dijsselbloem blant annet at det er viktig å bygge videre på den gjenvunne tilliten til euroen gjennom å ta de avgjørelsene som er nødvendige framover.

Toppmøtet i desember

På toppmøtet 13. – 14. desember 2012 ble det oppnådd enighet om [et veikart mot en reell økonomisk og monetær union](#). Dette kom etter at presidenten i Rådet, [Herman Van Rompuy](#), [la fram et diskusjonsnotat](#) om dette i forkant av møtet. Hovedelementene i veikartet er bankunion, økonomisk bærekraft og styrket koordinering av den økonomiske politikken, økonomiske spørsmål som skal drøftes fram mot toppmøtet i juni og tiltak for å sikre demokratisk legitimitet.

Bankunionen

EU-lederne ble enige om et [forhandlingsmandat overfor Europaparlamentet](#) for forslaget til et felles banktilsyn. Tilsynet skal bestå av den europeiske sentralbanken og nasjonale tilsyn. Forholdet mellom det eksisterende European Banking Authority (EBA) og det nye tilsynet har vært et sentralt spørsmål i diskusjonen. Det samme gjelder hvilket ansvar nasjonale tilsyn skal ha, hvilke banker som skal omfattes av det felles tilsynet og forhold til landene utenfor eurosone. Det europeiske råd var enige om at land utenfor eurosone kan knytte seg til det nye tilsynet gjennom avtaler. Hvorvidt det permanente krisefondet [European Stability Mechanism](#) (ESM) skal kunne rekapitalisere banker direkte, er fortsatt uavklart. Financial Times antyder 14. januar at Kommisjonen legger opp til at betingelsene for å få bistand fra ESM blir strengere enn tidligere antatt, og at et medlemsland selv må regne med å ta en del av regningen dersom en bank får problemer.

Parallelt med drøftingen av felles banktilsyn og krisefondet, arbeides det også for å oppnå enighet mellom Rådet og Parlamentet om [forslagene til nye kapitaldekningskrav](#), mer harmoniserte nasjonale regler for [gjenoppretting og avvikling av banker](#) og reglene for [innskuddsgaranti](#). Målet er å oppnå enighet før juni i år. Kommisjonen vil også i løpet av året legge fram et forslag til en felles ordning for bankavvikling for landene som deltar i den felles tilsynsordningen. Enighet om de ulike elementene i bankunionen er [prioritert av det irske formannskapsprogrammet våren 2013](#). Det synes likevel som det vil ta lengre tid å oppnå enighet med Parlamentet enn det Rådet håpte.

Sveriges riksdag besluttet å sende en [grunnlagt uttalelse om forslagene til ny lovgivning om felles banktilsyn](#) til EU 8. november. Det er spesielt enhetlige kapitalkrav til banker og påvirkningsmulighetene i ECBs styre som Riksdagen fant uakseptable. Riksdagen mener at det skal være mulig for enkeltland å ha strengere krav enn det EU legger opp til. Dette inngår som en del av det nordiske samarbeidet om kapitaldekningskrav, jf. [informasjonspakken fra 21. september 2012](#), s. 6-7.

På møtet i Europautvalget 3. desember 2012, sa utenriksminister Espen Barth Eide, at det er positivt at EU utvikler sterkere mekanismer på finanstillingsområdet. Samtidig kan norsk tilknytning til mekanismene reise visse konstitusjonelle utfordringer. Han sa ulike løsningsmuligheter nå kartlegges, og at han ville holde Europautvalget orientert om dette framover. Fra regjeringens side har det som kjent også vært prioritert å få gjennomslag for å kunne [beholde nivået på den norske innskuddsgarantiordningen](#).

Økonomisk bærekraft og styrket koordinering av den økonomiske politikken

Det europeiske råd understreket betydningen av å fullføre og implementere nye regler for økonomisk styring. Dette gjelder gjennomføring av den såkalte "[two-pack](#)" for sterkere finansovervåking i euroområdet og den såkalte "[six-pack](#)" for finansiell og makroøkonomisk overvåking i EU. Møtet viste også til betydningen av [finanspakten](#). Den trådte i kraft 1. januar.

Spørsmål som skal drøftes fram mot toppmøtet i juni

Rådet viste til at det er en rekke andre viktige politiske spørsmål knyttet til koordinering av den økonomiske politikken som må drøftes fram mot møtet i Det europeiske råd i juni i år. Rådsresident Van Rompuy vil i samarbeid med presidenten i Europakommisjonen, José Manuel Barroso, legge fram et veikart om dette i juni. Sentrale temaer her er:

- Mer koordinering av sentrale økonomiske reformer i medlemslandene. Kommisjonen vil foreslå et opplegg for dette knyttet til det europeiske semesteret.
- Den sosiale dimensjonen av EMU.
- Muligheten for gjensidige kontrakter for konkurransevne og vekst. Disse skal være obligatoriske for eurolandene og frivillig for andre. Kontraktene skal kombineres med solidaritetsmekanismer.

Demokratisk legitimitet

Rådet la vekt på å sikre demokratisk legitimitet og politisk ansvarliggjøring på det nivået beslutningene blir tatt. En problemstilling i den forbindelse er i hvilken grad og [hvordan de nasjonale parlamentene skal involveres](#).

Camerons EU-tale

Storbritannia ønsker å reforhandle deler av våre forhold til EU og avholde folkeavstemming om resultatet. [Det sa Storbritannias statsminister David Cameron i sin lenge annonserte EU-tale 23. januar i år](#). Folkeavstemmingen skal holdes etter valget i 2015 og innen utgangen av 2017. Han var ikke konkret om hva som skal reforhandles, men i britisk EU-debatt har både justisområdet og arbeidslivsområdet ofte vært framme.

Talen har fått bred dekning i hele Europa - internt i [Storbritannia og EU har det kommet svært blandede reaksjoner på talen](#).

Både visestatsminister Nick Clegg (Liberal Democrats) og opposisjonsleder Ed Miliband (Labour) uttrykte sterk motstand og bekymring for Camerons utslipp, og mente britisk næringslivet nå må forholde seg til [mange år i usikkerhet](#).

Ifølge John Longworth, lederen av det britiske handelskammeret, [ønsker flertallet av britiske næringslivsledere at Storbritannia skal være medlem av fellesmarkedet](#). Forutsetningen er at

britene har «... et revidert forhold til Europa som fremmer handel og konkurranse». 55 britiske næringslivsledere fra bl.a. engineeringsselskapet Rolls Royce, gruveselskapet Xstrata, London Stock Exchange og elvaregiganten Dixon, har skrevet et åpent brev hvor de støtter Camerons tale og ønsket om et nytt og demokratisk fundert forhold til EU. De støtter ønsket om å redusere reguleringene fra Brussel og mener dette er riktig tidspunkt for å skape " a more competitive, flexible and prosperous European Union that would bring more jobs and growth for all member states". Storbritannias største næringslivsorganisasjon CBI, støtter også forslaget om folkeavstemning.

Andre bedriftsledere, inkludert den britiske industriforeningen EEF, lederen av revisjonsselskapet Deloitte i Storbritannia, og lederen av den USA baserte investeringselskapet Pimco, har uttalt sin bekymring om budskapet til Cameron.

Den tyske forbundskansleren Angela Merkel sa hun var åpen for et balansert kompromiss samtidig som hun sa hun fortsatt ønsker Storbritannia som et aktivt EU-medlem. Den franske utenriksministeren Laurent Fabius var mer skeptisk og uttalte at man ikke kan ha et Europa «à la carte». Den tyske utenriksministeren Guido Westerwelle understrekte også at «cherry picking» ikke er et alternativ. [Utenriksminister Fabius uttalte at Frankrike var rede til å rulle ut den røde løperen for bedrifter](#) dersom Storbritannia går ut av EU.

David Cameron kommenterte også Norge og Island,. Han sa blant annet: «There are some who suggest we could turn ourselves into Norway or Switzerland – with access to the single market but outside the EU. But would that really be in our best interests? I admire those countries and they are friends of ours – but they are very different from us. Norway sits on the biggest energy reserves in Europe, and has a sovereign wealth fund of over 500 billion euros. And while Norway is part of the single market – and pays for the principle – it has no say at all in setting its rules: it just has to implement its directives».

Også i Norge har talen fått bred omtale, men det er ulike oppfatninger av betydningen for den norske EU-debatten. Nikolai Astrup sa til [Nationen](#) at «Det å tru at den norske EU-debattene er styrt av eit sug utanfrå, er feil». Liv Signe Navarsete (SP) utelukkar ikke at den den britiske debatten kan ha ein viss smitteeffekt på utviklinga i resten av EU, mens Knut Aril Hareide mener EU-debatten i Storbritannia styrker argumentene for EØS-avtalen i Norge.

Revisjon av EUs luftkvalitetspolitikk

[Europakommisjonen evaluerte luftkvalitetsarbeidet](#) til EU og medlemsstatene i 2011.

Konklusjonen var at målene for luftkvalitet ikke fullt ut blir nådd. Det er spesielt forurensningsnivåene for svevestøv, bakkenær ozon og NO₂ som er for høye i mange byområder. Evalueringen konkluderer med at Kommisjonen bør gjennomføre en revisjon av luftkvalitetspolitikken i løpet av 2013.

Miljøkommisær Janez Potočnik har [kritisert til medlemsstatene for manglende innsats](#) for å redusere luftforurensningen. Forurensningen er årsak til 420 000 for tidlige dødsfall (premature deaths) per år. Potočnik mener derfor medlemsstatene må forsterke innsatsen for å bedre luftkvaliteten og innfri de vedtatte miljøkravene.

Blant tiltakene kommisærene viser til er økt fokus på forurensning fra dieserbiler. Utslippene må reduseres, og bilfabrikantene må vise at de når utslippskravene i virkelig bruk, og ikke bare i kontrollerte forsøksmodeller.

Miljøkommisæren er også opptatt av at medlemsstatene forvalter forurensningspolitikken og hvordan ansvaret for å nå miljøkravene er fordelt. Han mener det er et problem at lokale myndigheter har fått ansvar for å bedre den lokale luftforurensningen uten å ha nødvendig myndighet og ressurser.

Stortinget samtykket 15. mai 2012 til å innlemme direktiv 2008/50/EF av 21. mai 2008 om luftkvaliteten og renere luft for Europa (luftkvalitetsdirektivet) i EØS-avtalen.

[Ifølge miljostatus.no](http://miljostatus.no) blir målene for luftforurensning overskredet i flere av de største byene i Norge. Det er sannsynlig at målene for forurensning av svevestøv og NO₂ også vil bli overskredet i 2020, dersom det ikke gjennomføres nye tiltak for å redusere utslippet fra biltrafikken.

Offshore olje og gass

Rådet og Parlamentet har sitt andre forhandlingsmøte 29. januar etter at dei møttes til eit innleiande møte 29. november. Eit nytt møte er planlagt 20. februar. Det irske formannskapet ynskjer visstnok å prioritere denne saken, og det er dermed mogleg det vil kome eit vedtak i løpet av fyrste halvår.

«Regjeringen besluttet i vår at EUs forslag til regler om sikkerhet i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen ikke skal anses som EØS-relevant. Dette er meddelt Kommisjonen». Det [sa](#) olje- og energiminister Ola Borten Moe i Europautvalget 18. oktober i år. Han viste til at dei foreslåtte reglane særleg vil gjelde for kontinentalsokkelen som ikkje er omfatta av EØS-avtalen. Han viste også til at forslaget ikkje er sakleg knytta opp til den indre marknaden som er kjernen i EØS-avtalen. Samtidig meinte han at reglane kan gjere ansvaret for sikkerheit i petroleumsverksemda uklart.

Forslaget til forordning vart lagt fram av Kommisjonen i oktober 2011 og er til behandling i Rådet og Parlamentet. Industri-, forskings- og energikomiteen (ITRE) [vedtok](#) si innstilling 9. oktober 2012. Samstundes fekk saksordførar, komitéleiar og skuggesaksordførarar mandat til å innleie forhandlingar med Rådet og Kommisjonen om ein felles posisjon. Representantar for Miljø-, helse og matsikkerheitskomiteen (ENVI) og Rettskomiteen (JURI) vil også delta i desse forhandlingane. Det er tentativt lagt opp til vedtak i plenum i mars 2013, men dette kan bli utsett avhengig av framdrifta i Rådet.

Rådet har gått inn for å flytta noko innhald frå vedlegga til sjølve direktivet mellom anna for å redusere omfanget av delegerede fullmaktar til Kommisjonen. Vidare drøftar ein korleis land utan offshoreverksemd skal handterast i høve til direktivet, verksemd i tredjeland for EU-registrerte selskap, økonomisk ansvar og oppgåvene til EMSA. Så langt har visstnok ikkje Rådet hatt særskilt merksemd på Arktis.

ITRE har vedtatt ei rekkje endringsframlegg, mellom anna at reglane bør gjennomførast som direktiv og ikkje forordning. ITRE vil ikkje at oljeboring skal skje utan at det ligg føre ei risikovurdering og ein handlingsplan for krisehandtering. Komiteen vil også at Kommisjonen

skal leggje fram ein rapport i løpet av 2013 om passande tiltak for å sikre at EU-baserte selskap opererer i tredjeland i samsvar med krava i det nye regelverket. ITRE avviste eit forslag om at medlemslanda skulle avstå frå å gje lisensar i Arktis. Derimot vedtok den eit framlegg om at Kommisjonen, EUs Offshore Authorities Forum og kompetente styresmakter skal fremje «the highest safety and environmental standards globally for offshore oil and gas operations at international level and at all appropriate global and regional fora, including those related to Arctic waters». ENVI vedtok tidlegare i haust ei meir restriktiv haldning til aktivitet i Arktis i si innstilling. Nå må dei to komiteane drøfte dette med Rådet og Kommisjonen og prøve å oppnå ein felles posisjon også på dette punktet.

EU og romorganisasjonen ESA - et nytt EU-byrå?

Europakommisjonen ønsker på lang sikt å knytte Den europeiske romorganisasjonen ESA nærmere EU, og mener land som ikke er med i EU har for stor innflytelse. Dette kan få konsekvenser for norsk tilknytning. I [meddelelsen](#) fra november skisserer Kommisjonen to tilnærminger:

- Styrking av dagens samarbeide, hvor ESA som et mellomstatlig organ kommer under tilsyn av EU (til en viss grad etter modell av EUs forsvarsbyrå)
- ESA endres til et EU-byrå

ESA er et mellomstatlig samarbeid mellom 17 EU-medlemsland, Norge og Sveits. I tillegg har Canada en bilateral samarbeidsavtale. Formålet er å fremme europeisk samarbeid for sivile formål innen romforskning, romteknologi og anvendelse av rommet. «Medlemskapet i ESA er hjørnesteinen i Norges offentlige satsing på romvirksomhet», sa næringsminister Trond Giske i en [pressemelding 21. november](#), og viser til at Norge har forpliktet seg til å delta med inntil 1,1 milliarder kroner i ESAs programmer.

I forbindelse med Lisboa-traktaten ble romvirksomhet et EU-ansvarsområde, og dermed et virkemiddel for å nå EUs mål. Dagens løsning har fem strukturelle hindringer mener Kommisjonen:

- Finansiering. Prosjekter som finansieres både fra ESA og EU skaper vanskeligheter. ESAs innkjøp har «geografisk avkastning» som formål, mens med gjennomføring av EU-prosjekter må ESA følge «mest for pengene»-prinsippet.
- Medlemskap. Medlemmer av ESA, som ikke er med i EU, har uforholdsmessig stor innflytelse på forhold som kan påvirke EU. I ESAs råd har den enkelte medlemsstat én stemme, og de fleste viktige beslutninger skal vedtas med enstemmighet.
- Sikkerhets- og forsvarsspørsmål. Hindringer knyttet til at ESA også omfatter land som ikke er med i EU er et enda mer «akutt problem» når det er snakk om forsvars- og sikkerhetsspørsmål.
- Koordinering av politikk. Samarbeid og koordinering avtales ved tidkrevende forhandlinger på programnivå uten formelle mekanismer på politisk nivå.
- Demokratisk legitimitet. ESA har ingen formell forbindelse til Europaparlamentet, og kan ikke stilles direkte ansvarlig overfor folkevalgte.

Det langsiktige målet om å knytte ESA nærmere EU bør gjennomføres mellom 2020 og 2025, mener Kommisjonen. Løsningen skal bevare de grunnleggende kjennetegnene med ESA (valgfrie program støttet av medlemslandene), men samtidig innføre vedtak med kvalifisert flertall og ansvarlighet overfor Parlamentet. Det bør etableres en fleksibel medlemsstruktur

som gjør det mulig for Norge og Sveits å delta i visse programmer, gjennom en avtale med EU.

Kommisjonen oppfordrer Rådet til å komme med innspill, som vil være utgangspunktet for en mer detaljert kost-nytte-analyse av de ulike løsningene. Europaparlamentet skal ikke høres.

Rådet hadde 11. desember den første politiske debatten om saken. Ifølge [Europolitics](#) var medlemslandene delte. Frankrike og Belgia ga klar støtte til ideen om å legge ESA under EU, mens blant andre Storbritannia og Tyskland ønsker å beholde dagens ordning. Flertallet av landene har ikke bestemt seg og ønsker en videre utdyping fra Kommisjonen før saken diskuteres igjen.

[Den danske regjeringen skriver i sitt notat til Folketingets Europaudvalg](#) at «der er behov for en afklaring af relationen mellem ESA og EU med henblik på at styrke EU's udnyttelse af ESA's kompetencer, hvorfor Kommissionens meddelelse i første omgang tages til efterretning». Dansk Industri mener imidlertid at ESA er et velfungerende byrå med helt unike kompetanser og er derfor ikke overbevist om at ESA nødvendigvis skal underlegges EUs autoritet og beslutningsstruktur.

Nye tiltak for å realisere CCS-prosjekter?

Ifølge [Euractiv](#) diskuterer Kommisjonen nye tiltak for å realisere utviklingen av prosjekter for karbonfangst og -lagring (CCS) i EU. Det omfatter bl.a. nye utslippskrav og krav om CCS-sertifikater. Strategien har vært at det europeiske kvotehandelsystemet (ETS) skulle sikre realiseringen av CCS-prosjekt i Europa. Dagens kvotepris på €6,7 per tonn CO₂, er alt for lav for å stimulere til bygging av CCS-anlegg. Kvoteprisen må ligge på €40-75 for at investering i CCS skal være økonomisk rasjonelt.

Ifølge Euractiv argumenterer nå flere aktører, som Shell, for å bruke ytterligere tiltak for å fremme utviklingen av CCS i Europa. Delstatsmyndighetene i Illinois i USA har bestemt at kraftselskap skal produsere 5 prosent av sin elektrisitet fra ren kullkraft i 2015, og 25 prosent i 2025. Det forutsetter bruk av CCS.

CCS har møtt motstand i flere EU-land, spesielt i Polen og Tyskland. Flere medlemsland har fortsatt ikke ratifisert [CCS-direktivet](#). Det er forventet at Kommisjonen om kort tid legger fram en rapport om status for CSS og om veien videre. Det skal også gjennomføres en høring, noe som kan være grunnlag for forslag til ny lovgivning.

[Se også EU-delegasjonens omtale av saken](#)

Nye retningslinjer for regionalstøtte – differensiert arbeidsgiveravgift

Europakommisjonen har lagt fram et høringsutkast til [nye regler for regional statsstøtte for perioden 2014-2020](#). Forslaget legger opp til at det fortsatt skal være mulig å videreføre den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Kommisjonen er opptatt av å forenkle regelverket og åpne for økt bruk av gruppeunntak. I forslaget legger Kommisjonen vekt på at det generelt ikke skal være mulig å gi statsstøtte til store bedrifter. I områder med lav befolkningstetthet skal det likevel fortsatt være mulig å gi driftstøtte. Høringsfristen er 11.

mars. Ut fra innspill skal Kommissjonen legge fram forslaget til nye regler som skal vedtas av Europaparlamentet og Rådet.

[Hovedorganisasjonen Virke har gitt sine vurderinger av forslaget](#) i et innspill til statsbudsjettet 2014 til Kommunal- og regionaldepartementet.

Svar til Europautvalget om det europeiske forskningsområdet ERA.

I [forrige møte i Europautvalget](#) spurte Henning Warloe (H) om regjeringen vurderer å integrere det europeiske forskningsområdet ERA i EØS-avtalen. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen sendte [svar til Europautvalget](#) 4. januar, og svarte at det er lite hensiktsmessig å starte en stor prosess med å vurdere en eventuell innlemmelse. Kunnskapsministeren mener at dagens avtaleform gir godt nok rom for å delta i utviklingen av ERA.

Ifølge [Europautredningen](#) (NOU 2012:2) har regjeringen tidligere åpnet for å inkorporere ERA i EØS-avtalen. Utredningen viser til [regjeringens arbeidsprogram](#) for EU/EØS-saker for 2011/2012, hvor det står: «I lys av Lisboa-traktaten må en eventuell tilpasning i EØS-avtalen for å inkorporere ERA i denne vurderes».

Utviklingen av ERA dreier seg om å legge til rette for en mer integrert forskningspolitikk på europeisk nivå, hvor det blant annet er snakk om felles prioriteringer og satsninger. Med Lisboa-traktaten er utviklingen av ERA gjort til en traktatfestet forpliktelse. Forskningssamarbeid er ikke en del av EØS-avtalens hoveddel, og Norge har derfor ingen garanti for deltakelse i nye ERA-initiativer.

